

ΜΕΤΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΩΝ ΧΑΜΗΛΟΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ

- Καθιέρωση επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ)
- Αυτόματη προσαρμογή των κατωτάτων ορίων συντάξεων
- Ολοκληρωμένη και σταδιακή αντιμετώπιση των υπολοίπων συντάξεων και του ασφαλιστικού συστήματος

ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΩΝ ΧΑΜΗΛΟΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ

Η ΑΝΑΓΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ

Καθώς η ελληνική οικονομία εισέρχεται σε μία φάση ανάπτυξης θα πρέπει να προσέξουμε ιδιαίτερα το ζήτημα της κοινωνικής συνοχής. Δεν πρέπει με κανένα τρόπο να επιτρέψουμε να δημιουργηθεί μια κοινωνική κατηγορία ξεκομμένη από την διαδικασία ανάπτυξης, να προσπαθεί να επιβιώσει χωρίς επαρκή οικονομικά μέσα, με αβεβαιότητα για το αύριο. Η ελληνική κοινωνία δεν γνώρισε ποτέ σε σοβαρή έκταση τον κίνδυνο της περιθωριοποίησης μεγάλων στρωμάτων και δεν πρέπει να αφήσουμε αυτό τον κίνδυνο να εξαπλωθεί τώρα. Για τον λόγο αυτό η οικονομική πολιτική της κυβέρνησης στηρίζεται σε τρεις αλληλένδετους άξονες :

- Αναπτυξιακή προοπτική
- Μακροοικονομική σταθερότητα
- Κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη

Κάθε άξονας έχει την δική του σημασία στην οικονομική και κοινωνική πρόοδο, αλλά ταυτόχρονα αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την βιωσιμότητα και την δυνατότητα ικανοποίησης των άλλων:

- Χωρίς οικονομική ανάπτυξη, η μεν σταθεροποίηση θα κινδυνεύσει να γίνει ένας μηχανισμός μονόπλευρης λιτότητας για τους εργαζόμενους, ενώ το σύστημα κοινωνικής ασφάλειας δεν θα έχει την δυνατότητα επαρκούς χρηματοδότησης και αποτελεσματικής λειτουργίας.

- Χωρίς μακροοικονομική σταθερότητα, δεν θα γίνουν ποτέ οι επενδύσεις που χρειάζονται για την ανάπτυξη, ενώ την ίδια στιγμή ο πληθωρισμός θα εξανεμίζει τα χαμηλά εισοδήματα των μισθωτών και

συνταξιούχων και το δημόσιο χρέος δεν θα επιτρέψει την στήριξη των ταμείων τους.

- Χωρίς κοινωνική συνοχή δεν θα μπορέσουμε να κινητοποιήσουμε όλο το δυναμικό της χώρας στην διαδικασία της ανάπτυξης, ενώ η όποια σταθεροποίηση επιτευχθεί θα είναι εύθραυστη και θα υπονομεύεται από την ογκούμενη κοινωνική δυσαρέσκεια και διαίρεση.

Εχοντας επιτύχει ικανοποιητικές επιδόσεις στην σταθεροποίηση και την ανάπτυξη της οικονομίας, πρέπει να δώσουμε έμφαση στα ζητήματα κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης. Μετά το 1990 πολλές συντάξεις υπέστησαν σοβαρή μείωση της αγοραστικής τους δύναμης, ενώ έχουν επιβληθεί κανόνες και περιορισμοί που σε ορισμένες περιπτώσεις έχουν οδηγήσει σε στρεβλώσεις και ανισότητες. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα είναι η ραγδαία μείωση της αγοραστικής δύναμης των χαμηλοσυνταξιούχων, πολλοί από τους οποίους επιβιώνουν πλέον στα όρια της φτώχειας.

Χρειάζεται κατά συνέπεια μια ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του συνταξιοδοτικού προβλήματος της χώρας που θα ικανοποιεί τέσσερα κριτήρια:

- (α) **Εξασφάλιση** ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για τους χαμηλοσυνταξιούχους με την χορήγηση ενός μόνιμου και ουσιαστικού Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
- (β) **Προστασία** της αγοραστικής δύναμης των Κατωτάτων Ορίων συντάξεων, έτσι ώστε να μην διαβρώνονται από τον πληθωρισμό.
- (γ) **Βιωσιμότητα** των ταμείων και έγκαιρη πρόληψη της επαπειλούμενης αδυναμίας καταβολής συντάξεων λόγω υπερχρέωσης και έλλειψης επαρκών νέων πόρων.
- (δ) **Αντιμετώπιση** των ανισοτήτων, στη βάση της ανταποδοτικότητας, του χρόνου ασφάλισης και της κοινωνικής αλληλεγγύης .

Στόχος μας είναι να διαμορφωθεί μία ολοκληρωμένη, τεκμηριωμένη και αξιόπιστη Πρόταση για την αντιμετώπιση του προβλήματος των συντάξεων, που θα είναι κοινωνικά δίκαιη και οικονομικά βιώσιμη.

Δεν πρέπει όμως σε καμία περίπτωση η διαμόρφωση της ολοκληρωμένης Πρότασης να αποτελέσει αιτία για την καθυστέρηση εφαρμογής μέτρων επείγοντος χαρακτήρα για τις κατηγορίες συνταξιούχων που έχουν σήμερα την μεγαλύτερη ανάγκη.

Στην σημερινή δημοσιονομική συγκυρία κατά την οποία η οικονομία μας προσαρμόζεται προς τα κριτήρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η συνολική δαπάνη των αυξήσεων πρέπει να κινείται σε επίπεδα που δεν θέτουν σε κίνδυνο την εφαρμογή του Προγράμματος Σύγκλισης και την αξιοπιστία της χώρας μας.

Σε αυτό το πλαίσιο η Κυβέρνηση είχε να επιλέξει μεταξύ μιας μικρής συμβολικής αύξησης για όλους ανεξαρτήτως ηλικίας και συντάξεων και μιας ουσιαστικής ενίσχυσης των ηλικιωμένων και αναπήρων χαμηλοσυνταξιούχων.

Εφαρμόζοντας μια πολιτική Κοινωνικής Αλληλεγγύης, επιλέξαμε την δεύτερη λύση για να ανταποκριθούμε έγκαιρα και ουσιαστικά στο διογκούμενο πρόβλημα εκτεταμένων κατηγοριών ανθρώπων της τρίτης ηλικίας που αντιμετωπίζουν έντονα προβλήματα διαβίωσης.

Πρός τον σκοπό αυτό η Κυβερνητική Επιτροπή αποφάσισε τα εξής :

1. Άμεση καθιέρωση ενός Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ) στους χαμηλοσυνταξιούχους άνω των 65 ετών ή αναπηρίας, το οποίο θα υπολογιστεί από 1 Ιουλίου 1996 για όλα τα Ταμεία μισθωτών και επαγγελματιών.

2. Αυτόματη προσαρμογή των Κατωτάτων Ορίων Συντάξεων (ΚΟ) με βάση τις αυξήσεις του τιμαρίθμου από 1 Ιανουαρίου 1997, ώστε να προστατευθεί η αγοραστική τους δύναμη.

3. Η σταδιακή αύξηση των υπολοίπων συντάξεων και τα γενικότερα ζητήματα αναμόρφωσης και ρύθμισης του ασφαλιστικού συστήματος θα εξεταστούν, έτσι ώστε σε εύλογο χρονικό διάστημα να υπάρξουν δίκαιες και βιώσιμες λύσεις.

Η Ελλάδα είναι η τελευταία χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν έχει ακόμα υιοθετήσει αυτό τον θεσμό ενίσχυσης των χαμηλοσυνταξιούχων και με την θεσπισή του κάνουμε ένα σημαντικό βήμα εκσυγχρονισμού του συστήματος κοινωνικής αλληλεγγύης και προσαρμογής στα δεδομένα των ανεπτυγμένων χωρών. Εκπληρώνουμε επίσης ένα βασικό σημείο του Προγράμματος του ΠΑΣΟΚ για την βελτίωση και επέκταση του κοινωνικού κράτους.

ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΠΡΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΥΣ (ΕΚΑΣ)

Το ΕΚΑΣ ισοδυναμεί με 2 Ημερομίσθια Ανειδίκευτου Εργάτη (11.400 Δρχ.) μηνιαίως και θα χορηγηθεί στους χαμηλοσυνταξιούχους με συντάξεις κάτω των 100.000 δρχ. που είτε είναι άνω των 65 ετών είτε είναι συνταξιούχοι αναπηρίας. Στο ύψος αυτό, το ΕΚΑΣ συνιστά εισοδηματική ενίσχυση που θα κυμαίνεται από 10 έως 20% μηνιαίως ανάλογα με το κλιμάκιο σύνταξης.

Στους συνταξιούχους μεταξύ 100.000 και 110.000 δρχ. το Επίδομα θα μειώνεται σε 1.5 έως 1/2 ΗΑΕ, ώστε να επέλθει εξομάλυνση των τελικών ποσών και να μην δημιουργηθούν νέες ανισότητες μεταξύ δικαιούχων και μη-δικαιούχων.

Η χορήγηση του ΕΚΑΣ θα γίνει σε με τα εξής κριτήρια:

1. **Δικαιούχοι:** Το ΕΚΑΣ θα χορηγηθεί στους δικαιούχους των ταμείων μισθωτών και επαγγελματιών, δηλαδή στους συνταξιούχους ΙΚΑ, Δημοσίου, ΝΑΤ, ΤΕΒΕ, ΤΑΕ, ΤΣΑ, ΔΕΚΟ, Τραπεζών, και λοιπών.

Για να επικεντρωθεί η ενίσχυση μόνο σε όσους δεν έχουν υψηλά εισοδήματα από πολλές συντάξεις ή άλλες πηγές, δικαιούχοι του ΕΚΑΣ είναι όσοι το 1995 :

- α) Είχαν συνολικές συντάξεις που δεν υπερέβησαν τις 1.300.000 δρχ. και θα είναι μειωμένο σε όσους είχαν μέχρι 1.400.000 Δρχ.
- β) το συνολικό φορολογητέο οικογενειακό εισόδημα δεν υπερέβαινε τα 2.800.00 δρχ.
- γ) το ατομικό φορολογητέο εισόδημα δεν υπερέβαινε τα 1.800.000 δρχ.

Οι συνταξιούχοι Μερικής Αναπηρίας (67% ή λιγώτερο) θα λαμβάνουν τα 2/3 του ΕΚΑΣ που αντιστοιχεί στο κλιμάκιο σύνταξης και θα υπόκεινται στα ίδια εισοδηματικά κριτήρια.

2. **Χορήγηση:** Η χορήγηση του ΕΚΑΣ θα γίνει με την απλούστερη δυνατή διαδικασία και με πλήρη ενημέρωση των ενδιαφερομένων πολιτών. Μετά την βεβαίωση των εισοδηματικών κριτηρίων, ο δικαιούχος θα απευθύνεται στο αρμόδιο ασφαλιστικό ταμείο, το οποίο μετά τον έλεγχο των προϋποθέσεων ηλικίας ή αναπηρίας θα προβαίνει στην χορήγηση του επιδόματος. Οι ασφαλισμένοι σε περισσότερα Ταμεία θα επιλέγουν μόνοι τους από που επιθυμούν να λαμβάνουν το επίδομα. Οσοι χαμηλοσυνταξιούχοι δεν έχουν υποχρέωση υποβολής φορολογικής δήλωσης θα προσκομίζουν υπεύθυνη δήλωση στα αρμόδια Ταμεία.

3. **Αναπροσαρμογή:** Το ΕΚΑΣ θα αναπροσαρμόζεται ετησίως με βάση την εξέλιξη του τιμαρίθμου. Θα εξετασθεί επίσης η περίπτωση χορήγησης μέρους του ΕΚΑΣ υπό την μορφή **επιδότησης υπηρεσιών** κρίσιμης σημασίας για τους χαμηλοσυνταξιούχους και τους ηλικιωμένους,

όπως το ενοίκιο, οι δαπάνες νοσοκόμας, αναψυχής, κλπ. Η επιδότηση υπηρεσιών μπορεί έτσι να έχει ευνοϊκές επιπτώσεις και στην απασχόληση.

Θα προσαρμόζονται επίσης και τα εισοδηματικά κριτήρια, έτσι ώστε να μην παρουσιαστεί το φαινόμενο την επόμενη χρονιά οι δικαιούχοι να αποκλειστούν μόνο και μόνο επειδή έλαβαν το ΕΚΑΣ εφέτος.

4. **Εκταση της ενίσχυσης :** Οι συνταξιούχοι των διαφόρων Ταμείων που θα λαβουν το ΕΚΑΣ εκτιμάται ότι ξεπερνούν τις 380.000 άτομα. Η συντριπτική πλειοψηφία, περίπου το 75%, θα λάβει ως ενίσχυση 2 ΗΑΕ (11.400 δρχ.) μηνιαίως, ενώ οι υπόλοιποι θα λάβουν το Επίδομα Εξομάλυνσης που κυμαίνεται από 1.5 έως 1/2 ΗΑΕ.

5. **Κόστος :** Το συνολικό δημοσιονομικό κόστος υπολογίζεται σε 52 Δισ.δρχ. ετησίως. Το κόστος από την χορήγηση του επιδόματος το Β' εξάμηνο του 1996 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 26 δισ.δρχ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το ποσό αυτό είναι το ίδιο με το δημοσιονομικό κόστος που θα είχε η χορήγηση ενός ΗΑΕ (5.700 Δρχ.) μηνιαίως, μόνο στους συνταξιούχους του ΙΚΑ. Με την επικέντρωση όμως στις κατηγορίες των χαμηλοσυνταξιούχων, **διπλασιάζεται** η ενίσχυση και επεκτείνεται στους δικαιούχους **όλων** των Ταμείων.

Επιτυγχάνεται έτσι η καθολική εφαρμογή ενός ουσιαστικού μέτρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αντί της μικρότερης ενίσχυσης όλων των κατηγοριών ενός μόνο Ταμείου.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΚΑΣ (*)

Εκτιμώμενοι Δικαιούχοι με βάση τα Εισοδηματικά Κριτήρια	Μηνιαίο Κόστος (εκατ. Δρχ.)	Ετήσιο Κόστος (εκατ. Δρχ.)	Κόστος Β' Εξαμήνου 1996 (εκατ. Δρχ.)
---	------------------------------------	--------------------------------------	---

ΤΑΜΕΙΑ

ΙΚΑ	260,000	2,340	35,308	17,654
-----	---------	-------	--------	--------

ΔΗΜΟΣΙΟ

Πολιτικοί	5,000	45	679	340
Στρατιωτικοί	4,000	36	543	272
ΟΣΕ	2,000	18	272	136
Κληρικοί	2,000	18	272	136
Δημοτικοί	6,000	54	815	407
Σύνολο Δημοσίου	19,000	171	2,580	1,290

ΝΑΤ	14,000	126	1,901	951
ΤΕΒΕ	60,000	540	8,148	4,074
ΤΑΕ	5,000	45	679	340
ΤΣΑ	25,000	225	3,395	1,698
ΔΕΚΟ, Τράπεζες, κλπ	1,000	9	136	68
Σύνολο εκτός ΙΚΑ	124,000	1,116	16,839	8,420

Γενικό Σύνολο	384,000	3,456	52,147	26,074
----------------------	----------------	--------------	---------------	---------------

(*): Έχει υπολογιστεί με βάση το ποσό των 9,700 δρχ. το οποίο προκύπτει ως σταθμικός μέσος όρος των ΕΚΑΣ και των επιδομάτων εξομάλυνσης στις διάφορες κατηγορίες συντάξεων κάτω των 109,000 δρχ.

Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων

Κλιμάκωση Ποσών

Κλιμάκια Συντάξεων την 1 Ιουλίου 1996	Μέση Σύνταξη την 1/1/1996 (δρχ.)	Συνολικό Εισόδημα Συντάξεων Δηλωθέν το 1995	Μέση Σύνταξη 1995 (δρχ.)	ΕΚΑΣ	Ποσό (δρχ.)	Σύνταξη συν το ΕΚΑΣ (δρχ.)	Ποσοστιαία Αύξηση ΕΚΑΣ	Συνολική Ποσοστιαία Αύξηση(*)
Μέχρι 100,000 δρχ.	96,500	Μέχρι 1,300,000 Δρχ.	92,857	2 ΗΑΕ	11,400	111,400	12 έως 20%	15.5 έως 23.5%

ΕΞΟΜΑΛΥΝΣΗ

100,001 - 104,000 δρχ.	98,000	1,300,001 έως 1,320,000	95,000	1.5 ΗΑΕ	9,120	113,120	9.0%	12.5%
104,001 - 107,000 δρχ.	101,000	1,320,001 έως 1,350,000	97,143	1 ΗΑΕ	5,700	112,700	5.5%	9.0%
107,001 - 110,000 δρχ.	104,000	1,350,001 έως 1,390,000	99,286	1/2 ΗΑΕ	2,850	112,850	2.7%	6.2%

(*) : Περιλαμβάνει το ΕΚΑΣ και την εξαγγελθείσα αύξηση 3.5% της Εισοδηματικής Πολιτικής